

Menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold

Elis Norge AS 2024 redegjørelse - Åpenhetsloven

Vår visjon: «Circular services at work»

Vårt mål er å bidra til en mer bærekraftig fremtid ved å tilby utmerkede tjenester som prioriterer god miljøledelse, sosial rettferdighet og et solid økonomisk fundament. Ved at vi retter vår drift og vårt virke inn mot disse prinsippene, tror vi på at vi kan være en meningsfull bidragsyter for en mer bærekraftig verden – for planeten og for alle oss som lever på den.

Vår forpliktelse:

Elis respekterer, beskytter og fremmer menneskerettigheter i egen organisasjon og i våre partnerskap. Vi anerkjenner at menneskerettigheter er universelle, udelelige og umistelige og jobber for et arbeidsmiljø som respekterer menneskerettigheter og fremmer mangfold.

Om Elis:

Vi designer, utvikler og leverer skreddersydde utleieløsninger for matter, arbeidstøy, hygiene, renrom og mopper, sånn at våre kunder alltid er klare til å ta imot sine kunder. Dette skal skje forutsigbart, trygt og enkelt, hvor verdiskapningen skal skje på en ansvarlig måte som respekterer mennesker og miljø.

Elis tilbyr sine kunder produkter som vedlikeholdes, repareres, gjenbrukes og ombrukes for å øke bruken og levetiden til produktene. Vi velger derfor tekstiler og produkter basert på kvalitet og mer bærekraftige kriterier, for at de skal tåle vask og reparasjon.

Elis er overbevist om at den sirkulære forretningsmodellen basert på gjenbruk, som hovedsakelig legger vekt på å redusere forbruket av naturressurser ved å optimalisere levetiden på produktene, er en bærekraftig løsning for å møte dagens miljø- og ressursutfordringer på.

Bærekraftig forretningspraksis og etisk handel

Elis anser en bærekraftig forretningspraksis som grunnlaget for å få til en bærekraftig utvikling på sikt. Selskapet legger til grunn definisjonen om bærekraftig utvikling fra Brundtland-rapporten «Vår felles fremtid» (1987) som «en utvikling som ivaretar dagens generasjons behov, samtidig som vi ikke ødelegger for fremtidige generasjoner».

Elis skal jobbe kontinuerlig, målrettet og systematisk for at egen forretnings- og innkjøpspraksis forbedrer forholdene for mennesker, miljø og samfunn for øvrig, i egen organisasjon og i leverandørkjeden.

Prinsipper for bærekraftig forretningsprinsipp

Elis støtter opp under forpliktelsene som ligger i følgende konvensjoner og samarbeid:

- › the United Nations Universal Declaration of Human Rights and the European Convention on Human Rights;
- › the United Nations Convention on the Rights of the Child;
- › the United Nations Global Compact;
- › the United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights; and
- › the OECD Guidelines for Multinational Enterprises.

Elis-konsernet har formalisert forpliktelsen om anstendig arbeidsforhold og menneskerettigheter i våre etiske retningslinjer som gjelder alle ansatte og all aktivitet i selskapet. Elis Norge har også en oversatt og [tilpasset norsk versjon av de etiske retningslinjene](#).

Alle ansatte, uansett posisjon, organisatorisk tilhørighet eller geografisk lokalisering, forventes å promotere og verne om de etiske retningslinjene. De etiske retningslinjene er basert på våre felles verdier; integritet, ansvarlighet, respekt og profesjonalitet.

Elis sine etiske og sosiale forpliktelser gir seg også uttrykk i bedriftens bærekraftsstrategi og dens tre pilarer; sirkularitet/gjenbruk, gode og trygge arbeidsmiljø og positiv samfunnsaktør. Mer om bærekraft og vår strategi her (LINK ELIS BÆREKRAFT)

Elis Norge støtter opp om de 13 anerkjente prinsippene om bærekraftig forretningsprinsipper som kreves for å være medlem av Etisk handel Norge. Vi bruker vår innflytelse mot våre partnere til å styrke oppslutning og kunnskapen om etisk og bærekraftig handel. Prinsipperklæring: [Microsoft Word - Prinsipperklæring-2022 \(etiskhandel.no\)](#)

Vår forretningsmodell og verdikjede

Elis sin forretningsmodell baserer seg på at det er tjenestene våre som er vårt produkt. Det vil si at det er selve tjenesten av utleie av tekstiler og produkter som er vår ekspertise og vårt tilbud til markedet. Vi skal levere våre tjenester enkelt og forutsigbart slik at våre kunder kan fokusere på det de er best på – sin egen jobb.

Dette er vår måte å tenke en sirkulær gjenbruksmodell: definere kundens behov, bestille opp produktene, og holde produktene i sirkulasjon så lenge som mulig mellom kunden og oss. Slik reduserer vi produktenes påvirkning på miljøet for hver vask og hver reparasjon vi gjør.

Vi kjøper hovedsakelig inn matter og arbeidsklær, som vi leier ut til våre kunder. I tillegg handler vi inn mopper, kluter og hygieneartikler. Vi kjøper varer og tjenester i hovedsak fra konsernets samlede leverandører eller norske leverandører.

Elis Norge handler varer og tjenester fra hele verden, men de største volumene våre kommer fra Europa og Skandinavia. Det er den globale innkjøpsorganisasjonen i Elis-konsernet som har ansvar for å velge leverandører globalt, som også påvirker produktene som blir kjøpt inn i Norge.

Vi er opptatt av at vår forretningsmodell støtter opp om det sirkulære og gjenbruk, og ønsker å være en foregangsfigur på intern handel, fordeling og hvordan vi alltid tenker et helhetlig perspektiv på våre produkter. Fra våre egne produksjonsfasiliteter handler vi store volumer, for det norske markedet – her har vi muligheten til å bidra med innspill og forslag til hvordan vi kan bli enda flinkere til å produsere på en forsvarlig og god måte.

Styring og ledelse – ansvar

Elis Norge AS er en del av Elis SA, som er notert på franske Euronext Paris. Styre og ledelse er dermed ledet fra Frankrike. I styret er det tre komiteer; audit komite, kompensasjon og styringskomite, samt en bærekraft/CSR (Corporate Social Responsibility) komite. Styret har overordnet ansvar for alle bærekraftsrelaterte saker inkludert menneskerettigheter, via CSR komiteen eller behandling i styret. Styrende dokumenter som etiske retningslinjer godkjennes av administrerende direktør i Elis SA. Etiske krav til leverandørkjeden eies og godkjennes av Chief Procurement Officer, som er en del av ledelsen.

Gruppens CSR og bærekraftsaktiviteter følges opp i hvert land gjennom administrerende direktør og bærekraftsansvarlig. I Norge er det administrerende direktør som har det formelle ansvaret for bærekraft og menneskerettigheter i Elis Norge AS. Bærekraftsansvarlig i Norge rapporterer til administrerende direktør og har ansvaret for risikovurdering, gjennomføring av tiltak og rapportering innen arbeidet med menneskerettigheter. Oppgaver, roller og ansvar er beskrevet i en prosedyre for arbeidet med anstendig arbeidsforhold og menneskerettigheter. Prosedyren er en del av styringssystemet for HMS, kvalitet og bærekraft, som er tilgjengelig for alle ansatte.

Bærekraftsansvarlig har også en rapporteringslinje til CSR direktør i Elis SA, slik at Elis SA som konsern kan jobbe på tvers av flere felles funksjoner, spesielt innenfor innkjøp og leverandørhåndtering.

Ansvarlig innkjøpspraksis

Gjennom *Supplier Code of Conduct for leverandører* krever Elis at leverandørene er basert på prinsippene og retningslinjene i the UN Global Compact, the UN Guiding Principles, the OECD Guidelines, the ILO core conventions, the UK Anti-Bribery and Corruption Act (UKBA) og den franske Sapin II law. Retningslinjene dekker respekt for menneskerettigheter, anstendig arbeidsforhold, beskyttelse av miljøet og anti-korrupsjon.

Elis underbygger implementeringen av *Supplier Code of Conduct for leverandører* overfor sine strategiske leverandører spesielt gjennom periodisk tilsyn av leverandører, for å sikre at de anvender prinsippene fastsatt i charteret på en riktig måte.

Samarbeid med konsern

Elis Norge AS anser det som størst risiko for brudd i arbeidstakers rettigheter og menneskerettigheter i bedriftens leverandørkjede. Det er derfor en prioritet å ha et godt samarbeid innenfor innkjøpsorganisasjonen i Elis konsern. Konsernet gjennomfører risikokartlegginger av mulig og faktiske negativ påvirkning på mennesker, miljø og samfunn som konsekvens både direkte forårsaket av vår drift, eller bidratt til i vår leverandørkjede. Videre vurderer vi gjennom risikokartleggingen forebyggende og reduserende tiltak om negativ konsekvenser kan forekomme.

Hovedtiltaket som er iverksatt for å redusere risikoen for menneskerettighetsbrudd i verdikjeden, er å gjennomføre Corporate Social Responsibility (CSR) revisjoner av prioriterte leverandører. Dette tiltaket dekker 90% av våre innkjøp. I tillegg gjennomføres det fysiske audits av en sertifisert tredjepart.

En CSR-revisjoner bygger på Elis' etiske retningslinjer for leverandører og dekker blant annet følgende punkter:

- Hygiene og sikkerhet i produksjon, samt søppelhåndtering
- Analyse av arbeidsstokken, for å avdekke at det ikke forekommer barnearbeid, tvunget arbeid og at lønninger følger lovverket.
- Aksjonsplaner utarbeides ovenfor leverandøren for å tette hull, og jobbe målrettet med forbedringer. Dette følges opp fra Frankrike.
- Kun leverandører med høy nok CSR score blir kvalifisert som leverandør hos Elis.

Gjennom dialog og tilsyn vurderer Elis behovet for relevant kompetanseheving og tilgjengeliggjøring av ressurser som setter våre leverandører i stand til å etterleve våre krav.

Mer informasjon om arbeidet i konsern finnes i «Bærekraft i Elis 2023», side 24 og side 27.

Aktsomhetsvurdering

Elis Norge har i tillegg til konsernets arbeid gjennomført egen aktsomhetsvurdering for de innkjøp som ikke dekkes av konsernavtaler, som gjøres i Norge.

Elis Norge AS skal aktivt arbeide med aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv i henhold til FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Det vil si gjennomføre

risikokartlegginger for mulig negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slike påvirkninger.

1	I første steg av vår kartlegging gjør vi en overordnet risikovurdering av produktene våre: Er dette et produkt eller tjeneste? Hva slags produkter og hvor blir de laget? Er dette en primær eller sekundær leverandør til Elis?
2	Når vi har et overordnet bilde, vurderer vi våre forskjellige leverandører: Er det en iboende risiko i bransjen? Hva er produktene laget av (råvarer) og hvor kommer dette fra? Gjennom denne øvelsen prioriterer vi noen risikoområder som trengs å følges opp spesielt. En kombinasjon av produktene etter funnene i første steg + sannsynligheten for negativ påvirkning og mulig alvorlighetsgrad (skala, omfang og uopprettelig/reverserbarhet) grunnet våre leverandørers aktiviteter tar oss videre i kartleggingen. Vi vurderer informasjonen vi kan finne i offentlig dokumentasjon og fra dialog med leverandører.
3	Ut ifra funnene i steg 2+3 gjør vi en helhetsvurdering av våre leverandører og eksisterende tiltak. Da kan vi vurdere leverandører etter lav, middels eller høy risiko. Derfra kan prioriterer vi hvilke sektorer, tema og leverandører vi skal følge opp og undersøke ytterligere.
4	Når risiko for brudd på anstendig arbeidsforhold eller menneskerettigheter er identifisert, følges dette opp med dialogmøte med leverandøren. Det lages en handlingsplan med tiltak, tidsplan og forventinger.
5	Gjennom handlingsplanen følges leverandøren opp og effekten av tiltakene vurderes etter gitt tid og dokumentasjon. Tiltakene som settes inn overvåkes og effekten evalueres fortløpende, og kommuniseres til de berørte parter. Om avdekking viser at vår aktivitet forårsaker eller medvirker til brudd på ansvarlig næringsliv og negativ skade på mennesker, miljø eller samfunn skal vi stanse aktiviteten og søke å gjenopprette skaden. Ved avdekking av brudd på retningslinjene hos leverandør, går vi i dialog med leverandør for leverandør kan gjøre tiltak, samt at leverandøren er ansvarlig for gjenoppretting.

Risikovurdering

Det er mest fremtredende risiko (salient risk) for at det kan forekomme negativ påvirkning på anstendig arbeidsforhold og menneskerettigheter i leverandørkjeden, etter vår vurdering. Vårt kartleggingsarbeid i leverandørkjeden har gitt oss følgende oversikt:

Kategori	Under-kategori	Potensiell risikoer	Risiko-appetitt
Produkter	Tekstiler	*Tvangsarbeid *Barnearbeid *Arbeidsforhold *Helse og sikkerhet	
	Plast	*Forurensning av mikroplast *Helse og sikkerhet	

	Papir	*Tvangsarbeid *Urbefolknings rettigheter og landrettigheter	Green
	RFID	*Konfliktmineraler *Barnearbeid *Tvangsarbeid	Yellow
Tjenester	Transport Vaskeri	*Lønn og arbeidsforhold *Helse og sikkerhet *Tvangsarbeid	Red

Risikoappetitt

Green	Risiko er lav og/eller langt unna. Elis kan stole på informasjonen som gis
Yellow	Medium risiko/usikkerhet. Elis trenger ikke stille krav umiddelbart, men bør jobbe for å få økt innsyn og mer informasjon
Red	Høy risiko og/eller Elis er tettere på potensiell risiko. Elis bør stille krav til leverandøren.

Vi forventer at våre leverandører arbeider med aktsomhetsvurderinger og har egen risikokartlegging for mulig negativ påvirkning mot mennesker, samfunn og miljø, og forebygger og reduserer slik påvirkning. Vi ønsker at våre leverandører viser vilje og evne til kontinuerlig forbedring på området, og kan dokumentere arbeidet med retningslinjene ved behov fra Elis.

Prioriterte oppfølginger for 2024/2025

Basert på risikovurderingen som vurderer hvor det er høyest sannsynlighet for mest negativ påvirkning, så har vi identifisert noen konkrete områder innen menneskerettigheter vi ønsker å følge opp med våre leverandører; Risiko for tvangsarbeid, barnearbeid, lønn og arbeidstid, helse og sikkerhet. Vi vet at aktører i vår verdikjede opererer eller handler fra land forbundet med risiko for brudd på menneskerettigheter; India, Kina, Bangladesh, Madagaskar, Pakistan, Sri Lanka, Laos, Vietnam, Romania.

I arbeidet med aktsomhetsvurderingen har vi prioritert etter høy risiko, strategisk viktighet for selskapet og evnen til å kunne påvirke fra vår side. Vi har gjort en vurdering av informasjon tilgjengelig fra leverandørene og gjort en første prioritering på hvilke leverandører som skal følges opp. Arbeidet med å følge opp, systematisere og dokumentere dialogen med leverandører er i gang og vil være fokus for resten av 2024.

På jobb i Elis – trygg fysisk og psykisk arbeidsplass

Vi ønsker mangfold i alle former velkommen, fordi vi mener at dette gjør oss til en bedre bedrift og et bedre sted å være for alle. Det er nulltoleranse for alle former for trakassering og vi har flere kanaler for å fange opp avvik.

Det skal være trygt fysisk og psykisk å jobbe for Elis. Bedriften legger vekt på at det er åpen og tillitsbasert dialog mellom de ansatte og bedriften, slik at mulige og faktiske brudd på arbeidstakers rettigheter og menneskerettigheter blir avdekket og tiltak kan bli satt i gang. Et eksempel på risiko for brudd på arbeidstakers rettigheter er for mye bruk av overtid hos våre innleide sjåførere. Elis Norge jobber aktivt for å ansette sjåførene i faste stillinger i bedriften, slik at arbeidstid og kjørebestemmelser skjer i henhold til bestemmelser.

Det gjennomføres jevnlige samlinger (fysisk og på teams) med verneombudene, og i tillegg til AMU sentralt, har vi egne HMS- møter på alle lokasjoner fire ganger i året. I tillegg gjør vi medarbeiderundersøkelser og nedsetter arbeidsgrupper på bakgrunn av disse. Alle ansatte har mulighet til å organisere seg.

Vi har egen varslingskanal hvor varsler vil bli behandlet anonymt - [WhistleB](#), [Whistleblowing Centre](#). Varslingskanalen er også tilgjengelig for ekstern varslings.

Elis Norge er sertifisert etter ISO 45001 – Ledelsessystemer for arbeidsmiljø.

Det ble ikke registrert varslingsaker som omfattet diskriminering eller mulig menneskerettighetsbrudd i Elis Norge i 2023.

Tiltak 2023/2024 og progresjon:

Tiltak	Status
Sikre at prosedyrer er oppdatert og forankring i ledelsen i Elis Norge, samt kommunisere dette til våre ansatte	Gjennomført
Gjennomføre et prøveprosjekt hvor vi kartlegger og digitaliserer verdikjeden i Norge som ikke dekkes av arbeidet som gjøres i Elis SA + risikokartlegging	Delvis ferdig – jobbes med, i et prosjekt sammen med konsern i 2024
Gjennomgå bedriftens risikovurdering og appetitt	Gjennomført
Gjennomføre en aktsomhetsvurdering i tråd med anbefalingene fra OECD	Gjennomført
Systematisere og tydeliggjøre arbeidsfordelingen internt i Elis Norge, for retningslinjer, prosedyre, forespørsler og varslingsaker	Gjennomført

Tiltak for 2024/2025

Tiltak
Oppdatere innkjøpsprosedyren slik at den inkluderer risikokategorier og handlingsplan, samt dokumentasjonskrav
Forbedre rutiner for intern formidling og regelmessig opplæring av etiske retningslinjer, for ansatte og leverandører
Gjennomføre gapsanalyse for første aktsomhetsvurdering (ekstern bistand) + forbedringspunkter
Følge opp prioriterte aktører i leverandørkjeden, etter vurdering i aktsomhetsvurderingen

Åpenhetsloven:

Fra 1. juli 2022 har alle rett til å be virksomheter som omfattes av Åpenhetsloven om informasjon om hvordan de håndterer konsekvenser knyttet til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Elis Norge AS er omfattet av loven.

Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Dette gjelder for egen virksomhet, leverandører og verdikjeden til leverandørene

Vi anser teksten over til å dekke redegjørelsesplikten i Åpenhetsloven. Har du spørsmål om vårt arbeid, kan du kontakte oss i skjema som du finner lengre ned på siden. Vi vil gi deg beskjed at spørsmålet er mottatt innen 24 timer og svare deg på henvendelsen innen tre uker.

Vil du vite mer om Åpenhetsloven?

Her kan du lese [selve loven](#) og [Forbrukertilsynet](#) sin veiledning.